

RESOLUCIÓ DE LA SINDICATURA DE GREUGES

QUEIXA RELATIVA ALS DRETS D'ACOLLIMENT (PERSONES MIGRADES I REFUGIADES)

ANTECEDENTS

Descripció dels fets objecte de la queixa

En data 19 de gener de 2023, la ciutadana va presentar una queixa en aquesta Sindicatura en què manifestava la seva disconformitat per l'atenció rebuda per la seva filla i el seu nucli familiar per part del SAIER (Servei d'Atenció a Persones Immigrants, Emigrants i Refugiades). Posteriorment, en data 25 de gener del 2023, el seu gendre va reiterar a la Sindicatura el mateix motiu de queixa i en va ampliar la informació.

Hi exposaven el següent:

- El nucli familiar integrat per la parella (la dona de la qual es trobava embarassada) i dues filles de 14 anys i 8 mesos, respectivament, era atès pel SAIER.
- Des d'aquell servei els proporcionaven allotjament i alimentació des del novembre del 2021, en tant que sol·licitants d'asil (situació en la qual romanien).
- La família va informar el SAIER, en data 16 de gener de 2023, que el pare de la família estava treballant.
- En data 18 de gener de 2023 el SAIER els va comunicar que, amb motiu de l'activitat laboral, se'ls donava de baixa del programa.
- En data 19 de gener de 2023 van acomiadar el ciutadà de la seva feina, un fet que ell va comunicar al SAIER en la mateixa data. Posteriorment, el 20 de gener de 2023, va enviar al SAIER la carta d'acomiadament acreditativa de la situació.
- Tot i aquest canvi de situació i el fet que la família estava novament sense ingressos (a més de continuar en situació de demanda d'asil, amb dues filles menors d'edat i amb la mare embarassada), des del SAIER els havien comunicat que el dia 31 de gener de 2023 se'ls acabava l'estada a l'allotjament i no se'ls havia facilitat cap alternativa.
- Es trobaven desemparats per la situació i temien trobar-se al carrer, sense disposar de mitjans propis.

Actuacions fetes

Admesa a tràmit la queixa, la Sindicatura va iniciar la instrucció de l'expedient. Va estudiar els fets i la legislació aplicable, amb la finalitat de valorar si s'havien aplicat els **principis de bona administració** per a la salvaguarda dels drets fonamentals a la ciutat.

Després d'examinar el contingut de la queixa i la documentació aportada per la persona interessada, es va considerar convenient dirigir-se al **SAIER** per tal de conèixer les intervencions fetes en relació amb la queixa presentada.

El dia 26 de gener de 2023, es va sol·licitar a aquest organisme la informació necessària per a l'estudi de la queixa.

Resposta dels òrgans afectats

El dia 27 de febrer de 2023, aquesta Sindicatura va rebre la informació sol·licitada. L'escrit exposa el següent:

El SAIER és un servei municipal que presta atenció social a persones que ho requereixen i que acaben d'arribar.

L'atenció social la duu a terme l'entitat Creu Roja mitjançant un conveni de col·laboració amb l'Ajuntament de Barcelona.

L'atenció social de persones sol·licitants de protecció internacional també la duu a terme la Creu Roja en el marc del Sistema d'Acolliment de Protecció Internacional de l'Estat espanyol. De fet, la Creu Roja és l'entitat gestora de l'accés a aquest sistema a la província de Barcelona. **Aquesta atenció es duu a terme a les instal·lacions del Servei d'Atenció a Persones Immigrants, Emigrants i Refugiades (SAIER), però no es tracta d'una competència municipal.**

Es va revisar l'atenció facilitada per l'equip tècnic del servei de la Creu Roja, com a entitat gestora del programa estatal d'acolliment de protecció internacional, i es va comprovar el següent:

El nucli familiar va ser atès per primera vegada des del servei d'atenció social del SAIER - Creu Roja el 2 de novembre de 2021. Es va iniciar seguiment del cas i la família va manifestar que volia iniciar sol·licitud de protecció internacional a Espanya, motiu pel qual se'ls va explicar el procediment per fer-ho, a més de donar-los informació de l'entitat jurídica que els podia assessorar en el SAIER i de com obtenir la cita prèvia amb l'Oficina d'Asil i Refugi.

En l'exploració social es va detectar l'existència de recursos propis, organització del viatge i xarxa familiar al territori. Tanmateix, van referir que els seus familiars no podien continuar cobrint les necessitats bàsiques del nucli i Creu Roja - SAIER va facilitar-los allotjament i manutenció en règim de pensió completa mitjançant el programa estatal de sol·licitants d'asil, mentre restaven en espera de l'assignació de plaça per part del ministeri gestor.

El nucli familiar havia tingut visites presencials i contacte per via telemàtica i telefònica de forma periòdica amb les seves referents del programa estatal d'acolliment, des del qual se'ls havia orientat en els tràmits que havien de dur a terme per afavorir la seva integració, a més de facilitar-los ajudes de transport, medicació, higiene, òptica i per a tràmits d'obtenció de la documentació de protecció internacional.

En data de 22 de desembre de 2022, en la visita de seguiment del cas amb la referent de la Creu Roja al SAIER, van informar que el ciutadà es trobava treballant amb un contracte indefinit, motiu pel qual se'ls va informar que havien de comunicar-ho al ministeri gestor i que havien d'aportar la documentació laboral de què disposés (contracte, nòmines i vida laboral).

El 16 de gener de 2023, en rebre l'assignació de plaça d'acolliment per part del ministeri i tornar a reclamar la documentació laboral del ciutadà, es va poder verificar que el nucli no complia els requisits per continuar acollit al programa estatal d'asil perquè superava els ingressos establerts per aquest programa, un fet que s'afegeix a la falta de transparència en relació amb el canvi de la situació laboral des del mes d'octubre, de manera que s'incomplien els compromisos acceptats de mantenir sempre informada la seva referent social de qualsevol canvi en la situació econòmica i laboral dels membres del nucli, ja que qualsevol canvi ha de ser comunicat al Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions (MISSM).

Es va notificar al nucli que la plaça assignada s'havia de cancel·lar i que l'incompliment dels requisits implicava la sortida del programa estatal. Es va donar un marge de temps al nucli familiar de quinze dies perquè poguessin organitzar-se, activar els recursos propis i cercar alternatives a la cobertura de necessitats que havien tingut fins a la data actual.

El 19 de gener de 2023 el nucli familiar va notificar per correu electrònic a la seva referent social que havien acomiadat el ciutadà i se'ls va indicar que enviessin la documentació laboral que justificava la nova situació en què es trobaven. Es va facilitar una nova cita de seguiment per a l'1 de febrer de 2023 per valorar si era possible continuar acollits al programa estatal d'asil després de no complir els requisits establerts i d'incomplir els compromisos acordats. S'havien de fer les consultes pertinents amb el ministeri gestor del programa perquè valorés la continuïtat en el sistema d'acolliment.

En la data en què s'elabora l'informe per a la Sindicatura, el nucli familiar continua allotjat a través del sistema d'acolliment estatal, amb les necessitats bàsiques cobertes i en espera de fer les esmentades consultes al MISSM sobre si és possible la continuïtat en el sistema d'acolliment.

CONSIDERACIONS

La família era atesa pel SAIER. Exposaven que des del novembre del 2021 se'ls proporcionava allotjament i alimentació, però que, davant l'activitat laboral del pare de la família, els havien comunicat que havien de deixar l'allotjament. Posteriorment, tot i haver informat que aquest havia perdut la feina, des del SAIER se'ls havia donat una data concreta de sortida de l'allotjament, el 31 de gener de 2023, és a dir, dotze dies després de la presentació de la seva queixa a la Sindicatura.

1. Les competències municipals

La competència en asil i estrangeria és exclusiva de l'Estat, mentre que la competència en l'acolliment de persones immigrades és una competència autonòmica. **L'Ajuntament de Barcelona actua com a administració subsidiària en un àmbit que és propi d'altres administracions.**

L'article XII de la Carta europea de salvaguarda dels drets humans a la ciutat estableix el dret general als serveis públics de protecció social. En el punt 1 es diu que les ciutats signatàries consideren les polítiques socials com a part central de les polítiques de protecció dels drets humans i es comprometen a garantir-los en el marc de les seves competències. Així mateix, l'article 24.1 de la Carta de la ciutadania - Carta de drets i deures de Barcelona estableix que l'Ajuntament fomentará polítiques d'acolliment a les persones immigrants.

En aquesta línia, el SAIER és un servei que contribueix a donar compliment a l'articulat esmentat, com a punt d'accés a informacions i a altres serveis que possibilitin l'acomodació a la ciutat.

A més, la ciutat disposa del Pla de ciutadania i immigració, que estableix una sèrie d'eixos i àmbits amb objectius específics. Entre aquests objectius hi ha el de treballar per empoderar les persones migrades i promoure'n les condicions socials bàsiques.

En el cas analitzat, **la família estava atesa a través del programa estatal de sol·licitants d'asil.**

La Llei 12/2009 reguladora del dret d'asil i de la protecció subsidiària estableix que s'han de proporcionar a les persones sol·licitants de protecció internacional, sempre que no tinguin recursos econòmics, els serveis socials i d'acolliment necessaris amb la finalitat d'assegurar la satisfacció de les seves necessitats bàsiques, en condicions de dignitat (art. 30.1).

Per tant, la família era receptora dels recursos d'acolliment que preveu la normativa, en un programa d'àmbit estatal, tot i que el *paraigües* en què es troba ubicat aquest servei és el SAIER, d'àmbit municipal, motiu pel qual **la Sindicatura sols pot fer una supervisió parcial dels fets exposats.**

2. L'acolliment a Barcelona

Aquesta institució vol posar de manifest que els recursos existents per atendre les persones nouvingudes al territori no són suficients a causa de les diverses circumstàncies i elements que hi conflueixen, de manera que els serveis i el conjunt de professionals que duen a terme la tasca d'acolliment es poden veure desbordats, mentre que les persones i famílies que arriben a la ciutat es poden sentir desateses o insuficientment acompanyades.

Des de la Sindicatura es té coneixement que el consistori està treballant, amb administracions d'àmbit supramunicipal, en aquesta realitat, en la qual cal un abordatge i una dotació de recursos que impliquin els diferents nivells territorials

d'administracions per fer possible l'acolliment amb les garanties i l'acompanyament necessaris.

DECISIÓ

D'acord amb el que disposen l'article 143 de la Carta municipal de Barcelona i el reglament que regula la Sindicatura de Greuges de Barcelona, aquesta institució té com a missió valorar si s'ha produït un greuge. Considerats els fets i les normes aplicables, conclou que, en aquest cas, no es detecta irregularitat en l'actuació municipal del SAIER.

Això no obstant, aquesta Sindicatura emet la decisió següent:

- **Recordar a la Regidoria de Drets de Ciutadania i Participació** que ha de continuar instant les altres administracions per a l'abordatge integral i corresponsable de l'arribada de fluxos migratoris i de persones sol·licitants d'asil i refugi internacional.

Aquesta resolució es comunicarà a l'òrgan municipal competent, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari i s'informarà la persona interessada del seu contingut.